

קוֹנְטְרָס

עֵיר קִטְנָה

בו יגלה מעלת האדם המחבר אל הצדיק
האמת, שאז בנקל יוכל לכבש את טבע גופו
המגשם, ויזכה להיות פסא לאלקותו יתברך.

פְּנוּי וּמִיֶסֶד עַל־פִּי דְבָרִי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרִי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נֶתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמְאֲמָרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְרֵסֵלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אָדָם הוּא
כְּמוֹ עֵיר קְטַנָּה, וּבָא אֵלָיו הַיֵּצֵר
הָרַע, וְרַק רוּצָה לְכַבֵּשׁ אוֹתוֹ, וְאִי
אֶפְשָׁר לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ רַק עַל-יְדֵי
הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא נוֹתֵן עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת
אֵיךְ לְהַנְצִיל מֵהַיֵּצֵר הָרַע הַרוּצָה
לְהַפִּילוֹ בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל
רִגְעַ.

(אמרי-מוהרא"ש. חלק ב'. סימן תתקפד)

קוֹנְטָרַס

עֵיר קִטְנָה

הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אוֹמֶרֶת (דְּבָרִים כ, יט): "כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיָּהּ לְתַפְסָּהּ, לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לְנִדַּח עָלֶיהָ גִרְזֵן, כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת, כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, לָבוֹא מִפְּנֵיךָ בְּמִצּוֹר"; כְּשִׁיּוֹצְאִים לְמִלְחָמָה צָרִיכִים לְהִזָּהֵר בְּמְאֹד מְאֹד, מִלְחָמָה אֵין זֶה דְּבָר פָּשׁוּט, כִּי גַם לְאוֹיֵב יֵשׁ תְּחִבּוּלוֹת, וְהַיּוֹצֵא לְמִלְחָמָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְלַמֵּד מִלְחָמָה, וְלִהְיוֹת בְּמְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב בְּפָרָשַׁת שׁוֹפְטִים (שָׁם פָּסוּק ב'): "וְהָיָה כִּקְרַבְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה, וְנִגַּשׁ הַכַּהֵן וְדִבֵּר אֶל הָעָם, וְאָמַר אֲלֵיהֶם: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם קְרַבִּים הַיּוֹם לְמִלְחָמָה עַל אֵיבְכֶם, אֶל יָרֵךְ לְבַבְכֶם, אֶל תִּירְאוּ וְאֶל תְּחַפְּזוּ, וְאֶל תַּעֲרִצוּ מִפְּנֵיהֶם, כִּי הָיָה אֱלֹקֵיכֶם הוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם". הַכַּהֵן

מכריז, כשאתם יוצאים למלחמה אל תפחדו, כי הקדוש-ברוך-הוא אתכם, אבל צריכים מאוד מאוד לשמר שלא נפל, כי זה היסוד במלחמה, שאדם צריך להיות נקי מעברות. כשיוצאים למלחמה על עיר, מה מזהירה אותנו התורה? "לא תשחית את עצמה לנדיח עליו גרון", אל תקח גרון ותעקר עצים. חכמינו הקדושים אומרים (עין בראשית רבה, פרשה ה', סימן י'): בשעה שנברא הגרון, העצים החלו לרעד, כי עכשו יהיה מי שיעקר אותם. אמר הברזל: אל תפחדו, כל זמן שאחד מכם לא יכנס בתוכי, איני יכול לעשות לכם שום דבר. ידוע, שגרון צריך ידית של עץ, לקחת חתיכת ברזל ולחתך עצים זה בלתי אפשרי, ברזל זה ברזל, היד אין לה כח לחתוך עם חתיכת ברזל את העץ, אלא אם לוקחים ענף של עץ, ומכניסים אותו בתוך הברזל, ונעשה כידית, אז בנגל יכולים לכרות. ולכן אמר הברזל לעצים: אל תפחדו, כל זמן שאחד מכם לא יכנס בי, לא אוכל לעשותכם דבר.

המקבלים אומרים (קהלת יעקב, ערך גרון): גרון בעצמו זה דבר גדול מאוד, הוא ראשי תבות: ג' ראשונות ז'עיר ונ'קבא. הינו כל פרצוף העולמות,

עם הברזל בעצמו אי אפשר לעשות מאומה, זה המשכת ג' ראשונות זעיר ונוקבא, מיחד יחודים בכל העולמות, וממשיך את אור אלקותו יתברך למטה אל זה העולם. מתי הברזל יכול להזיק? כשלוקחים חתיכת עץ ומכניסים בתוך הברזל, אז יכולים לחתוך את העצים. אומרת התורה: אדם יוצא למלחמה על עיר, ולוקח לו ימים רבים להלחם עליהם, ורוצה לתפסה, מה זה העיר? אלא שלמה המלך אומר (קהלת ט): "עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא אליה מלך גדול, וסבב אותה, ובנה עליה מצודים גדולים, ומצא האיש מסבן חכם, ומלט הוא את העיר בחכמתו, ואדם לא זכר את האיש המסבן ההוא"; אומרים חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ט', סימן כה): עיר קטנה זה הגוף, היצר הרע נקרא מלך גדול, וסבב את העיר ובנה עליה מצודים גדולים לשבר אותה, ואנשים בה מעט, אין לנו הרבה מעשים טובים, וממילא איננו יכולים להלחם עם המלך הגדול שזה היצר הרע, שכל-כף מתגבר על האדם.

אבל יש צדיק שהוא נקרא איש, והוא מגלה גלוי נפלא מאד, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-

מוהר"ן, חלק ב', סימן עח): אין שום יאוש בעולם כָּלֵל. וְהִנֵּה אִי"ש — רַאשֵׁי תְבוֹת: אִין שׁוּם יִאוּשׁ, הַצְדִּיק נִקְרָא אִי"ש, אֲשֶׁר הוּא חָכֵם, וְיודֵעַ אֵיךְ לְנַצַּח אֶת הַמְּלַחְמָה הַגְּדוּלָּה, אֲבָל הוּא עֲדִין בְּבַחֲיַנַת מִסְכֵּן, כִּי כָּלֵם מִסְתַּכְּלִים עָלָיו כְּמוֹ מִסְכֵּן, אֲבָל הוּא מֵלִט אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, הוּא מַצִּיל אֶת הַגּוֹף שֶׁל הָאָדָם עִם הַחֻכְמָה, הַצְדִּיק מַחְדִּיר בְּנוֹ חֻכְמָה אֱלֹקִית, מְגַלֶּה לָנוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּדְעַ שְׂאִין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מַחְדִּיר בְּנוֹ אֱמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע אָמַר: כְּשֵׁי שׁ לִיהוּדֵי אֱמוּנָה וּבִטְחוֹן, אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם אִינוֹ יָכוֹל לְהַצְלִיחַ לְשִׁבּוֹר אוֹתוֹ. כִּי כְּשֶׁאָדָם מֵאֲמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלִעְדָּיו נִמְצָא, וְהוּא בּוֹטַח בֵּה', שְׂאֵף פַּעַם לֹא יַעֲזֹבֵנוּ, בְּמַצָּבִים הַכִּי קָשִׁים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּחַיִּים — הוּא יַחֲזִיק מֵעַמָּד. מְתִי יָכוֹלִים לְהַצְלִיחַ לְשִׁבּוֹר אוֹתוֹ? מִסְכֵּן, כְּשֶׁאֲבִד אֶת הָאֱמוּנָה וְהַבִּטְחוֹן, הוּא כָּבֵר נַעֲנֵשׁ מֵעַצְמוֹ. כִּי אָדָם בְּלִי אֱמוּנָה, אִין לוֹ טַעַם בְּחַיָּיו, וְכְמוֹ שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נג): מִי שְׂאִין לוֹ אֱמוּנָה — חַיָּיו אִינָם חַיִּים; מָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי מִי שְׂאִישׁ לוֹ

אמונה, החיים שלו חיים טובים מאד, ומבליה חזיו
בטוב ובנעימים, כי כשפאמינים בהקדוש-ברוך-
הוא, שהוא יתברך פה עמנו, אתנו ואצלנו, אזי
מטיילים עמו יתברך כמו שמטיילים בגן-עדן, היכן
שהולכים מסתובבים עם הקדוש-ברוך-הוא, מה
שרואים — רואים אלקות, מה ששומעים —
שומעים רק רוחניות אלקות, כמובא בדברי רבנו
ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שהקדוש-
ברוך-הוא מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית,
ומשמיע לאדם רמזים להתקרב אליו. ואומר רבנו
ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נב): מכל הדברים צועק
כבוד הקדוש-ברוך-הוא; כשיש לאדם אמונה, יש
לו אריכות אפים וסבלנות, ויודע שהכל ממנו
יתברך, אפלו מתוך צרותיו, שם נמצא הקדוש-
ברוך-הוא, כי בכל צרותיו לו צר. לו צר —
כביכול השם יתברך נמצא בתוך כל צרה וצרה,
ויודע שהצרות הן רק בשביל תכלית אחת — כדי
לקרב אותו אליו יתברך. כי כך אדם חושב: מה
חסר לי, איני צריך את הקדוש-ברוך-הוא, בר
מינן, אבל תכף כשמקבל יסורים, רץ אליו יתברך.
וכמאמר ז"ל (מנחות נג.): מה זית אינו מוציא
שמנו אלא על-ידי כתיית, אף ישראל אינם חוזרים

לְמוֹטָב, אֲלֵא עַל-יְדֵי יִסּוּרִים; כְּשֶׁרַע לְאָדָם, הוּא
 בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ט', סִימָן ח'): "טוֹב מְאֹד" —
 זו מִדַּת יִסּוּרִים, שֶׁעַל יְדֵהּ הַבְּרִיּוֹת חוֹזְרִים אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; הַיִּסּוּרִים שֶׁבָּאִים עַל הָאָדָם, זֶה
 רַק לְקָרְבוֹ אֶל בּוֹרְאוֹ, וְאֲשֶׁרִי אָדָם שְׂאִינוּ נִשְׁבֵּר.
 וְאֲדוּבָה, תָּמִיד יֵדַע הָאָדָם, שְׂאֵם הַדְּבָר הוֹלֵךְ
 בְּנֶקֶל, סִימָן שֶׁזֶה מֵהַטְּמָאָה. כִּי רוֹאִים בְּמִקּוֹמוֹת
 אַחֲרִים שְׂאִין סָמ"ך-מ"ם, אִין עֲכוּבִים, אִין מְנִיעוֹת,
 וְהַכֹּל הוֹלֵךְ בְּקִלּוֹת, אִזְ צְרִיכִים מְאֹד לְפָחוּד אִם אִין
 זֶה מֵהַטְּמָאָה, אֲבָל אִם הוֹלֵךְ הַכֹּל כָּל-כָּף קָשָׁה, כָּל
 פְּסִיעָה וּפְסִיעָה בְּקִשֵׁי רַב, צְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁפֶה
 הַקְּדוֹשָׁה הִכִּי גְדוּלָה.

רַבֵּנוּ ז"ל סִפֵּר לָנוּ, שֶׁהָיָה לוֹ וּכְנֹחַ עִם
 הַסָּמ"ך-מ"ם, וְהַתּוֹכַח עִמּוֹ הָרַבָּה. מָה הָיָה הַיּוֹפּוֹחַ
 לֹא סִפֵּר לָנוּ, אֲבָל אָמַר אַחֲר־כֵּן: מֵעַכְשָׁו אַחַר
 הַיּוֹפּוֹחַ, כָּל מֶה שְׂאֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת, אֲפֹלוּ הַדְּבָר
 הִכִּי קָטָן, הוּא מִתְּפַשֵּׁט לְאַרְךָ וְלָרַחֵב לְמִנְעַ אֹתִי,
 אֲבָל רַבֵּנוּ ז"ל סִיִּם: "נִצְחָתִי וְאַנְצִיחַ שְׂמִדָּתוֹ נִצַּח".
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשְּׂמִיחַ
 בְּיִסּוּרִים שֶׁבָּאִים עָלָיו, מְבִיא יְשׁוּעָה לְעוֹלָם. וְלָזֶה

צְרִיכִים אַרְיֵכוֹת אַפִּים וְסִבְלָנוֹת, וְלֹזֶה צְרִיכִים
אָמוּנָה, וְכַשֵּׁיִשׁ לְאָדָם אָמוּנָה, הוּא מְדַבֵּר תָּמִיד אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בְּנֵי-אָדָם אֵינָם קוֹלְטִים,
שְׂכַשְׁהֲצַדִּיק מְדַבֵּר עִמָּהֶם, הוּא מְדַבֵּר אֶז אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן ה'), שְׂכַשְׁהֲצַדִּיקִים מְדַבְּרִים אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מְלַבֵּשׁ בְּמֵאֵמֶר תּוֹרָה
לְאֲנָשִׁים, אוֹ שְׂמַדְבְּרִים עִם הַבְּרִיּוֹת, וְאִזּוּ הֵם
מְדַבְּרִים עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִין אִישׁ שָׁם עַל
לֵב, כִּי אֶצֶל הַצַּדִּיקִים אֵין מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵי הַבוֹרָא
יְתַבְרַךְ. נִמְצָא, שְׁמֵי שֵׁיִשׁ לוֹ אָמוּנָה — חֲזִיו חַיִּים,
וְזֶהוּ הַצַּדִּיק, אֵף שֶׁהוּא מְסַכֵּן, אֲבָל הוּא חָכָם,
וּמְלִט אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ. אֵף דָּא עָקָא, שְׂאָדָם לֹא
זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְסַכֵּן הַהוּא. עֲבַרְתָּ כָּל עֲבֵרוֹת
שְׂבָעוּלָם, שָׂרַק אַתָּה וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדְעִים
אֵילוֹ חַטָּאת נְעוּרִים עָשִׂיתָ, וְאֵף אֶחָד אֵינּוּ יוֹדְעֵ
זוּלָתָם, וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק הַהוּא, וּמַגְלֶה שְׂאִין שׁוֹם
יְאוּשׁ כָּלֵל, וּמְלִט אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, אֲבָל הָאָדָם
שְׂכַח אֶת הָאִישׁ הַחָכָם הַמְסַכֵּן הַזֶּה. וְאֵף אֶפְשָׁר
לְשַׁכַּח אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה לָךְ הַצַּדִּיק? ! לְהִיּוֹת
כְּפוּי טוֹבָה כְּזֶה, כְּשֶׁהַצַּדִּיק מְסַר נַפְשׁוֹ בְּעַבְרוּךְ? !
וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׂאֵמֶר הַנְּרִזָּן, אִם

אחד מכם יצא ויכנס בי — כבר אהיה גרזן, ואצליח לחתוף אתכם. ולכן צריכים להזהר מאוד מאוד שמתוף תוכנו לא יקום אחד, שיתחבר לסמ"ך-מ"ם ויכרות בנו, חס ושלום, שאז הגזק גדול מאוד.

גרזן — ג' ראשונות ז'עיר ונוקבא. ג' ראשונות זה כתר עתיק ואריף, המדרגה הכי עליונה, רצון שברצונות, אבא ואמא זה המחין י"ה, זעיר ונוקבא זה הספירות מחכמה עד יסוד, ואחר-כך המלכות, זה עשר ספירות. גרזן בעצמו זה דבר גדול מאוד, אלו הן עשר ספירות שנכנסות בתוף האדם, כל זמן שמשתמשים בקדשה, יכול לעזור לה מאוד מאוד, ברגע שאתה מוציא ממך מהעץ ענף, ונכנס בתוף הברזל, זה נעשה גרזן להרע, ועלול לכרות את כל העצים. ולכן צריכים להשמר מאוד, שמתוף תוכנו לא יצא רשע מרשע, וירצה לכרות את העיר קטנה — הגוף, שמסובב אותה המלך הגדול — שזה היצר הרע, אשר בונה עליה מצודים גדולים, מספיק לנו צרות, איננו צריכים צרות גם מבפנים.

והנה התורה הקדושה אומרת, שאסור לכרות שום יעץ, כי ממנו תאכל. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב): הצדיק הוא החזן, שמוצא נקדות טובות אצל כל אחד ואחד מאתנו, ומחזק ומעודד ומשמח אותנו ומקרבו אל הקדוש-ברוך הוא. יש לנו משג מה זה צדיק? כל אחד מאתנו צריך להזכר באיזה מצב הצדיק מצא אותו, ולהתבונן היטב: אני יודע מה עשיתי, איך נראיתי, הייתי בחור רוק, הייתי זרוק, אף אחד לא רצה להסתכל עלי, ולא הבין אותי, והנה בא הצדיק, חתן אותי, מסר נפשו בעבורי, ועזר לי גם אז כאשר בשנה הראשונה לא הסתדרנו, וזה דבר טבעי, כי שני הפכים אינם מתחברים יחד, זה אש ומים, שני נגודים, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פ'), שהצדיק יש לו הכח לחבר בין שני הפכים — אש ומים. חכמינו הקדושים אומרים (בראשית רבה, פרשה ד', סימן ז'): למה נקרא שמי"ם? שמתחברים אש ומים, מה זה איש שממי, א הימל מענטש? אדם שיש לו כח לחבר שני הפכים, ולעשות מהם שלום. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), שצריכים לסלק את הדעת לגמרי, כי כל זמן שיש לאדם דעת בעצמו, לא יקבל

מהצדיק, ואם לא יקבל מהצדיק, כיצד ירצה שהצדיק יעשה לו שלום? ! אם אדם רוצה ללכת כפי מחו הפגום ודעתו המשבשת, אף פעם לא יהיה אצלו שלום. רבנו ז"ל אומר (שיחות הבר"ן, סימן סז), שאפלו את המשגע הכי גדול יכולים לרפא. והיום ישנן שתי שיטות איך לרפא משגע: א. על-ידי זריקות, מסממים אותו, ושוכב כפגור, ובאמת לא רפאו אותו, אלא השתיקו אותו. ב. שנותנים לו מכת חשמל, זרמים, שעל-ידי-זה לא רפאו אותו, אלא השקיטו אותו. אומר רבנו ז"ל, שיכולים לרפא את החולה המשגע רק בתנאי אחד — אם הוא אומר: לי אין שכל, וזה הבר דעת שבא להשכיל אותי, הוא רוצה לעזורני, ויודע מה שהוא עושה. אף דא עקא, שהמשגע אומר על הבעל שכל — הוא חולה, הוא משגע, אזי אין יכולים לרפאותו. אימתי יכולים לרפא את האדם? כשהוא מכיר את מקומו, אני יודע שאני בלתי שפוי, אני יודע, שיש חכם שהוא יכול להציל את העיר שלי, ומלט את העיר בחכמתו, הוא יכול להציל את הגוף שלי, את הבית שלי, אבל לא כל אחד רוצה לקבל את זאת.

לכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), ששלמות התקרבות אל הצדיק — לזרק את השכל. באים רשעים מבחוץ, ואומרים: בא אתי וכו', ואז אוי לו לאדם שנוהה אחר ריקים ופוחזים, כי אז מסיים את ביתו וחייו. כי באמת צריך להזהר מאד בשלום-בית, וצריכים להיות ותרגים ולא לפגוע זה בזה. והצדיק יש לו כח לחבר בין אש ומים מים ואש, כי כך אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פט), שהצדיק הוא השדכן המשכין שלום בתוך הבית. ובודאי תמיד ישנם ליצנים האומרים: לשם מה צריך את הצדיק? ! כדגמת קרח ועדתו, ודתן ואבירם, שקמו על משה רבנו, ולבסוף סופם — שנבלעו באדמה.

רבנו ז"ל מספר לנו (ספורי-מעשיות, מעשה י"ג מיום ב'), שהצדיק הוא חרש, ואינו שומע שום חסרונות בזה העולם, כי הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ולכן איננו שומע שום חסרון, וכך חי חיים טובים, ואת זאת הוא רוצה להכניס גם באנשיו. ואם היינו מתקרבים אל הצדיק הזה, שהוא חרש — אינו שומע חסרונות העולם, היינו גם-כן חיים חיים טובים. כי יש ג"ן, ובאותו גן יש

כָּל מִינֵי פְרוֹת, וְלִפְרוֹת יֵשׁ כָּל מִינֵי טְעָמִים
 שְׂבָעוֹלָם, כָּל מִינֵי רִיחוֹת שְׂבָעוֹלָם, וְכָל מִינֵי
 פְּרָחִים יָפִים: מְרָאָה, טַעַם, רִיחַ, יֵשׁ בְּגֵן הַזֶּה. אֲבָל
 בְּגֵן הַזֶּה יֵשׁ גִּנְנֵי, כָּל זְמַן שֶׁהַגִּנְנֵי מְטַפֵּל בְּגֵן, כָּל־
 חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, כִּיּוֹן שֶׁנֶּאֱבָד הַגִּנְנֵן, אֲזִי מִתְחִילִים,
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, לְאֲבָד אֶת הַטַּעַם, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה טַעַם
 נְבִלָה, מְאֲבָדִים אֶת הָרִיחַ, כָּל הָרִיחוֹת זֶה רִיחַ שֶׁל
 חֶלְבָּנָה, וּמְקַלְקְלִים אֶת הַמְרָאָה, שֶׁנֶּחֱשָׁכוֹת הָעֵינַיִם,
 כְּאִלוֹ יֵשׁ עֲנָנִים וְעָבִים. מִיְהוּ הַגִּנְנֵן? אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סה): הַצְּדִיק הוּא הַגִּנְנֵן,
 הוּא עוֹסֵק בְּתִקּוֹן נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל
 הוּא עֵץ בְּעֶצְמוֹ, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מוֹצִיא פְרוֹת יָפִים,
 אִם רַק הַגִּנְנֵן מְטַפֵּל בּוֹ וּמְשַׁקֵּה אוֹתוֹ, מְקַצֵּץ אֶת כָּל
 הָעֲשָׂבִים שׁוֹטֵים שְׂצוּמְחִים סָבִיב, מִסִּיר אֶת כָּל
 הַתּוֹלְעִים, מְגַרֵּשׁ אֶת כָּל הַצְּפָרִים שֶׁמִּתְאַחֲזִים בְּעֵץ,
 אֲזִי הוּא מוֹצִיא פְרוֹת יָפִים מְאֹד, שֵׁשׁ לָהֶם טַעַם,
 מְרָאָה וְרִיחַ. אֲבָל אִם נֶאֱבָד הַגִּנְנֵן, אֲזִי מִתְחִילוֹת
 הַבְּעִיּוֹת, מִתְחִיל הַטַּעַם לְהִתְקַלְקֵל, וּמְרַגִּישִׁים טַעַם
 נְבִלָה, הָרִיחוֹת מִתְקַלְקְלִים, וּמְרַגִּישִׁים רִיחַ חֶלְבָּנָה,
 וְהַמְרָאָה נֶחֱשָׂךְ לְגַמְרֵי. הַצְּדִיק הוּא הַגִּנְנֵן — בְּעַל
 הַשְּׂדָה, שְׁעוֹסֵק בְּתִקּוֹן הַשְּׂדָה — בְּתִקּוֹן הַנַּשְׁמוֹת,
 וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְפַחֵד מִהַצְּדִיק הַזֶּה, אֲזִי עוֹשֶׂה

כָּל שְׂבִיכְלָתוֹ לְגַרְשׁ אֶת בַּעַל הַשָּׂדֶה, שְׁלֹא יִטְפֹּל
בַּשָּׂדֶה, וּמִמִּילָא הָעֵץ שֶׁהוּא הָאָדָם הוֹלֵךְ לְכַלְיוֹן.

אם היינו מכירים בטוב שהגנן עשה לנו,
ששדך אותנו, שעשה בינינו שלום, וזכינו בזכותו
לילדים, ולא היה קל עמָהם, אָבֵל בְּכַח הַצַּדִּיק
זכינו לחתן גם את הילדים, ואנחנו רואים כָּבֵר
נְכָדִים, שְׂזוֹ הַבְּרָכָה הַכִּי גְדוֹלָה, שְׁהֶאֱבֵא רוֹאֵה
אֶצְלוֹ נַחַת — הוּא בְּשָׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, וְרוֹאֵה כָּבֵר
אֶת יְלָדָיו מְצַלְחִים, וְזוֹכֵה לְרֵאוֹת מִיְלָדָיו גַּם-כֵּן
יְלָדִים, שְׂאֵלוֹ הַנְּכָדִים, אִיזוֹ נַחַת נִפְלְאָה זֶה! אָבֵל
לֹא כָּל אֶחָד מִפִּיר בְּזָה — "וְהָאָדָם לֹא זָכַר אֶת
הָאִישׁ הַמְּסַכֵּן הַהוּא", נַעֲשִׂים כְּפוּיֵי טוֹבָה, שׁוֹכְחִים
מָה הָיָה קִדְּם, וְעוֹד מְכַחֲשִׁים וְכוֹפְרִים בַּטּוֹבוֹת שֶׁל
הַצַּדִּיק — "מָה פֶּתָאֵם, הוּא לֹא עָזַר לִי" — אוֹי,
אוֹי! אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל: אֵיךְ נֶאֱבָד הַגְּנָנִי? אֵלֶּא בָּא
מִלֶּךְ אַכְזָר, וְהֵנִיחַ שְׁלֹשׁ כְּתוֹת שֶׁל עֲבָדִים בְּתוֹךְ
הַגֵּן, וְכִי הַגֵּן הִתְקַלְקַל, וְהַכֹּל הִתְהַפֵּף. אֵילוֹ שְׁלֹשׁ
כְּתוֹת שֶׁל עֲבָדִים הֵם? א. כְּתָה שְׂאוֹמְרִים רַק
בְּדִיחוֹת, וְכִשְׁשׁוֹמְעִים הֵיטֵב מַה הֵן הַבְּדִיחוֹת,
רוֹאִים שֵׁשׁ בָּהֵן נְבוּל פָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. ב. כְּתָה
שֶׁל שַׁחַד. אֶחָד רַב עִם הַשָּׁנִי, וְהוֹלְכִים לְבֵית-דִּין,

ובית-דין פוסק שאחד חייב ושני זכאי, הולכים לעוד בית-דין, והבית-דין הזה אומר להפך, וכך נוהגים מבית-דין לבית-דין, והכל ליצנות אחת גדולה, מי שיקבל יותר שחד — יפסק כפי שתרצה. ג. פתה של נאוף, שיש נאוף, עד שנעשה אצלם החר הכל, ובשביל זה אבדו את הטעם, הריח והמראה. ולכן הקבצן החרש אמר: אם אתם תוכלו לנקות את הגן מהשלוש כתות האלו: א. אלו שמדברים נבול פה. ב. אלו שלוקחים שחד, והולכים בדרך שקר. ג. אלו שמתעסקים בנאוף, אם ננקה את זאת, אזי נחזר ונמצא את הגנן שהוא הצדיק.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מ'), שכל הגלות שאנו סובלים, זה רק בשביל קלקול אמונה, ברגע שאין אמונה אין מטר, וכשאין מטר אין שבע, וכשאין שבע אין שלום, וכל אחד צריך לטרח ולהתיגע. מה זה מ'ט'ר'? מ'ר'אה, טעם, ריח. משיח יכניס חזרה בעולם את המראה, טעם, ריח, שכל אחד יראה אלקות, כל אחד יטעם אלקות, וכל אחד יריח אלקות, כמו שנאמר על משיח (ישעיה יא, ג): "והריחו ביראת

ה' , וְכֹל אֶחָד יִנָּשֵׁם רוּחַ נְיִוִּית אֱלֻקוֹת ; כְּשֶׁמֶתְקַרְבִּים
 לְצַדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר הוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזֶה
 הַצַּדִּיק מִחֲדִיר בְּנוֹ אֲמוּנָה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים,
 בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט.

וְלִכֵּן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְזַהֶרָה אוֹתָנוּ: "כִּי
 תִצּוֹר עַל עִיר לְתַפְסָּהּ", עִיר — זֶה הַגּוֹף שְׁלֶךְ,
 אֲתָה רוֹצֵה לְהַכְנִיעַ אֶת גְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפֶךְ, אֵל תְּדַבֵּר
 יוֹתֵר נְבוּל פֶּה, אֵל תִּקַּח שַׁחַד, וְשֵׁלֵא יִהְיֶה בְּךָ
 נְאוּף, "לֹא תִשְׁחִית עֵצָה לְנִדָּח עָלָיו גְּרוֹן, כִּי מִמֶּנּוּ
 תֹאכַל וְאֵתוֹ לֹא תִכְרוֹת", אֵל תּוֹצִיא מֵאֲצִלְךָ חֲתִיכַת
 עֵץ וְתַכְנֵס בְּבִרְזֵל, כִּי אִזּוֹ תַעֲשֶׂה חֶרֶבֶן — תִּכְרוֹת
 עֵצִים. אִם אֶחָד מֵאֲתָנוּ לֹא יֵצֵא נֶגֶד הַצַּדִּיק, נֶגֶד
 הָאִישׁ הַמְּסֻכֵּן, הַחֲכָם, הַבְּרִזָּל לְבָדוֹ לֹא יוּכַל
 לַעֲשׂוֹת דְּבָר, כִּי הוּא רַק בְּרִזָּל. הֵן אֱמֶת, שְׁבִרְזָל
 זֶה דְּבָר גָּדוֹל מְאֹד, אֵלּוֹ הֵן הָאֲמֵהוּת שְׁלָנוּ, כִּי
 בְּרִזָּל — רָאשֵׁי תְבוּת: בְּלָהָה, רַחֵל, ז'לְפָה,
 ל'אָה, שְׁמָהּם יֵצְאוּ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְאִימְתִי נַעֲשֶׂה
 הַחֶרֶבֶן? כְּשֶׁמוֹצִיאִים מִתּוֹךְ תּוֹכְנוּ, אֶחָד מֵאֲתָנוּ
 יוֹצֵא וְנִכְנָס בְּתוֹךְ הַבְּרִזָּל, אִזִּי נַעֲשֶׂה גְרוֹן, שְׁבִכְחוֹ
 לְכָרוֹת וְלְהִרְס. אִם אֶחָד מֵאֲתָנוּ יוֹצֵא וּמִתְחַבֵּר

לְסֵמֶ"ךְ-מ"ם, אוי וְאָבוֹי לְכָלְנוּ. וְלָכֵן עָלִינוּ
 לְהִתְאַחַד יַחַד, וְלִקְבֹּל עַל עֲצָמֵנוּ לַעֲשׂוֹת גָּדֵר סָבִיב
 סָבִיב, כְּדֵי שְׁרוּחוֹת זָרוֹת לֹא יוּכְלוּ לָנוּ, זֶה הַחֲסוֹן
 נֶגֶד הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם — אַחֲדוּת וְאַהֲבָה, לַעֲזֹר אֶחָד
 לַשֵּׁנִי. וְכָל זֶה כְּשִׁמְצִיתִים לַצַּדִּיק, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן סו): אֲפֹלוּ הַמְּשַׁע הַכִּי גָדוֹל
 יְכוּל לְצַאת מִשְׁגְּעוֹנוֹ, אִם יִשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וַיִּצִּית אֶת
 הָעוֹמְדִים עָלָיו. אֶף הַבְּעֵיָה הִיא, שֶׁהַמְּשַׁע אוֹמֵר
 שְׂאֵתָה מְשַׁע, וְאִז אֵין יְכוּלִים לְרַפְּאוֹתוֹ.

אָנוּ צָרִיכִים אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לָנוּ
 שְׁלוֹם-בַּיִת, הוּא מְחַבֵּר שְׁנֵי הַפְּכִים, הוּא מְגַלֶּה לָנוּ
 אֶת הַטָּעוֹת שֶׁלָּנוּ, אֵין זֶה בְּזִיוֹן לְהוֹדוֹת עַל הָאֵמֶת,
 בְּזִיוֹן הוּא כְּשִׁמְשִׁקְרִים, אֵין זֶה בְּזִיוֹן לְהִיּוֹת עָנִי,
 אֲדַרְבָּה הוּא יוֹתֵר קָרוֹב לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ
 שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קט, לא): "כִּי יַעֲמֵד לִימִין אָבִיוֹן",
 בְּזִיוֹן זֶה לְהִיּוֹת גָּנָב, אִם אָדָם לֹוֶה כֶּסֶף — צָרִיף
 לְשֵׁלֵם, אִם אָדָם נָטַל מָמוֹן מִמִּישָׁהוּ — צָרִיף
 לְפָרְעוֹ, אֵין לָךְ — תַּתֵּן בְּתִשְׁלוּמִים. אֲנַחְנוּ יְהוּדִים
 מְרַחֲמִים זֶה עַל זֶה, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים
 (יְבָמוֹת עט): שְׁלֹשָׁה סִימָנִים בְּאֵמָה זוֹ: רַחֲמָנִים,
 בִּישָׁנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים; אָבֵל אִם אָדָם לֹוֶה

לְכַתְחֻלָּה כְּדֵי לֹא לְשַׁלֵּם, עָלְיוּ נֹאמֵר (תהלים לז,
 כא): "לֹוֹה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם", זֶה נִקְרָא רָשָׁע, אֲזִי
 הוּא מֵת בְּעַל חוּב. אָדָם צָרִיף לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד
 בְּדִבְרֵים כְּאֵלוֹ.

הָבָה נַעֲקֹר מֵאֲתָנוּ אֶת הַנְּבוּל פָּה, שְׁלֹא יִדְבְּרוּ
 זֶה עַל זֶה, שְׁלֹא יִדְבְּרוּ דְבָרִים רָעִים, שְׁלֹא יִהְיוּ
 בִּינֵינוּ לוֹקְחֵי שַׁחַד, שְׁלֹא יִהְיֶה בִּינֵינוּ נֹאפֵף, וְאֲזִי
 לוֹ לְמִי שְׁיִוָּצֵא מִתּוֹךְ הַכָּלָל וְסוֹרֵחַ, הֵינּוּ שְׁיִוָּצֵא עָנָף
 וְנִכְנָס בְּתוֹךְ הַבְּרִזָּל וְנַעֲשֶׂה גִרְזוֹן, הוּא צָרִיף לְדַעַת,
 שְׁלִפְעָמִים אִם לוֹקְחִים גִּרְזוֹן וְרוֹצִים לְכָרוֹת עֵצִים,
 לְהַתְנַכֵּל לְאַחֲרִים, פְּתֹאם נוֹפֵל עָלָיו הָעֵץ, נוֹפֵל
 עָלָיו הַגִּרְזוֹן, וְהוּא נַעֲקֹר מִן הָעוֹלָם בְּאִפְּן מָר מְאֹד.
 אִף אֶחָד אֵינוֹ מְתָאֵר וּמְשַׁעֵר מָה עָלוּל לְהִיּוֹת
 בְּסוּפוֹ; אָדָם חוֹשֵׁב — אֲנִי אֶכְרוֹת עָנָף אֶחָד,
 וְאֶכְנָס בְּתוֹךְ הַבְּרִזָּל וְנַעֲשֶׂה גִרְזוֹן, וְאֲנִי יָכוֹל לְכָרוֹת
 עוֹד עֵצִים, אֲנִי אֶסִּית עוֹד אֲנָשִׁים שְׁיִצְאוּ, חֵס
 וְשָׁלוֹם, אִף אֵינוֹ יוֹדֵעַ, שֶׁהִרְבָּה פְּעָמִים כְּשֶׁהוּא
 מִגְבִּיחַ עֵצְמוֹ וְנַעֲשֶׂה גִרְזוֹן, וְרוֹצֵה לְכָרוֹת עֵצִים,
 לְפִתְעָ קוֹפֵץ הַגִּרְזוֹן חֲזָרָה עָלָיו, עַל זֶה אָדָם אֵינוֹ
 חוֹשֵׁב, נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא לְמַעְלָה, וְהִנֵּה הוּא יִכְנָס
 בְּבְרִזָּל וְיַעֲשֶׂה גִרְזוֹן, וְעַכְשָׁו יָכוֹל לְכָרוֹת אַחֲרִים,

ואינו שם לב, שהגרזן יכול לפל עליו. ולכן אנחנו צריכים לקבל על עצמנו עכשו להתאחד יחד, לא לשם לב, שעץ אחד נכרת, ונכנס בתוך הברזל ונעשה גרזן, ורוצה לכרות את כל העצים כפי שהוא מתפאר, מסכן — הוא ינזק ולא כלם. עלינו להתאחד יחד, אזי אף אחד לא יוכל לנו. ואף שפה ושם יוצא עץ ונכנס בברזל, ורוצה לכרות את כלם, לא יועיל לו כלל, כדגמת אדם השופך מים כנגד הרוח, והמים נשפכים חזרה על פניו. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ט'): הצדיק נקרא רוח, אל אשר ילך שם הרוח, אם אדם הולך נגד הרוח, הרוק שהוא יורק יפל חזרה על פניו, אם אדם ידליק אש של מחלקת, הוא ישרף.

וזאת צריכים לזכור היטב. אנשים מתפארים, שיוכלו להרס ולכרות וכו', אבל עלינו לזכור מה שכתוב (שמות יח, כא): "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל, אנשי אמת, שונאי בצע, ושמתם עליו שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמשים ושרי עשרות", מה הקדוש-ברוך-הוא גלה למשה? יש ארבע כחות בעם ישראל, כחה ראשונה: אנשי חיל — אלו נגד שרי אלפים, שיש להם אלפים. יראי

ה' — הם כנגד שרי מאות, אנשי אמת — כנגד שרי חמשים, יש להם רק חמשים, שונאי בצע — זה כבר שרי עצרות, יש להם רק מנין אחד, מי שלא ירוץ כל-כף אחר הכסף, הוא מאנשי בעל תפלה, וזו הקהלה שלנו, ברוך השם, איננו גונבים וגוזלים ועושקים, גוזלים אותנו, מזכיותינו. כל מה שאתם רואים בנינו ביצע ובדם, לא נטלנו מאום מאחרים, לא קבלנו כלום מהרשויות, בנינו מוסדות מכספנו: תלמוד תורה, בית-ספר, תיכון, גנים, ופעוטון, ישיבות, כוללים, מקנאות וכו', וגם את זה רוצים לגזול מאתנו, אבל לא יצליחו בשום פנים ואופן, אם אחד מאתנו לא יצא ויכנס בברזל, ויעשה גרזן, הינו אם אחד לא יצא ויתחבר לסמ"ך-מ"ם, אזי לא יצליחו. אבל זאת צריף לזכר, אותו אחד שסורח, שיזהר מאד, שהכל לא יטפח על פניו, לפעמים אדם מתחיל לכרות עץ, ולפתע לא הבחין, והגרזן נשמט מידי והורגו. וזאת זכרו היטב, אשר את הצדיק אין יכולים לעקר, ומי שינסה — יעקר בעצמו, ואזי לו לאדם שעושה כן, כי יעקר משני העולמות.

באו עתה ונערך חשבון הנפש, אדם הוא

כְּדַגְמַת עֵץ הַשָּׁדָה, אִם נוֹצִיא מֵאֲתָנוּ אֶת הַנְּבוּל פָּה,
 שְׁאֶחָד יִפְסִיק לְנַבֵּל פִּיּוֹ עַל זוּלָתוֹ, שְׂיִצְאוּ מֵאֲתָנוּ
 כָּל מֵינֵי שְׂקָרָנִים וְנוֹאֲפִים, שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם
 עֵסֶק אֲצִלָּנוּ, אֲזִי נִזְכָּה לְקַבֵּל חֲזָרָה אֶת הַמְּרָאָה, אֶת
 הַטַּעַם וְאֶת הָרִיחַ, וְיִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ הַגִּנְנִי, מְשִׁיחַ
 צְדִקְנוֹ, שֶׁהוּא יִהְיֶה הַגִּנֵּן בְּעַל הַשָּׁדָה שֶׁל כָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל, וְהוּא יִגְאָלֵנוּ גְאֻלַּת עוֹלָם, וּבְקָרוֹב מְאֹד
 נִזְכָּה לְרֵאוֹתוֹ.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!